

Betreft: zorgen over wetsvoorstel WRS

Amsterdam, 13 december 2019

Geachte Minister Grapperhaus,

Vanuit Mama Cash willen we de kans aangrijpen en de tijd nemen om te reageren op het wetsvoorstel WRS. Wij realiseren ons dat dit wetsvoorstel het resultaat is van een lang proces waaraan gewerkt is met als doel om mensenhandel en geweld tegen sekswerkers te bestrijden. We denken echter dat deze wet een tegengesteld effect zal hebben en de situatie rondom mensenhandel en geweld tegen sekswerkers alleen maar zal verergeren.

Mama Cash is een internationaal fonds gevestigd in Amsterdam dat sinds 1983 wereldwijd activisten financiert die doelgericht werken aan blijvende verandering. Onze visie is een vreedzame, rechtvaardige en duurzame wereld waarin elke vrouw, meisje, transgender en intersekse persoon de kracht en de mogelijkheden heeft om voluit en gelijkwaardig te participeren in de maatschappij en in de besluitvormingen die van invloed zijn op hun levens.

Mama Cash financiert en ondersteunt onder andere groepen die zich inzetten voor de mensenrechten van sekswerkers, bijvoorbeeld door middel van juridisch advies te geven aan sekswerkers of educatie te bieden aan politie en medisch personeel. Mama Cash is tevens medeoprichter en *host* van het Red Umbrella Fund, een internationaal fonds voor en door sekswerkers opgericht in 2012, dat zich inzet voor het verbeteren van het welzijn en de rechten van sekswerkers.

Door samen te werken met sekswerkers hebben wij veel inzicht in de realiteit die zij ervaren onder diverse beleidsmodellen in hun landen. Wij zien veel landen stappen terugnemen als het gaat om rechten van bijvoorbeeld LHBT mensen en sekswerkers. Bijvoorbeeld Ierland, Frankrijk en Israël, waar klanten van sekswerkers nu beboet worden en waardoor stigma en geweld tegen sekswerkers is toegenomen en waar sekswerkers regelmatig uit hun huurwoning worden gezet.

Ook zien we positieve voorbeelden van sekswerkersbeleid, zoals zeer recentelijk in Australië waar sekswerk werd gedecriminaliseerd in het Noordelijk Territorium. In een andere staat van Australië en in Nieuw Zeeland is sekswerk al jaren gedecriminaliseerd. Dit betekent dat sekswerk wordt erkend als werk en ook als zodanig vanuit arbeidswet en regelgeving wordt geregeld. Dit gaat gepaard met structurele steun voor zelforganisatie (in vakbonden of andere vormen) van sekswerkers en lange termijn campagnes en programma's om stigma en discriminatie tegen sekswerkers tegen te gaan. Verschillend onderzoek heeft aangetoond dat decriminalisering succesvol is geweest in het veiliger maken van de industrie en het verbeteren van de mensenrechten van sekswerkers binnen alle sectoren van de industrie. Resultaten van dergelijk beleid zijn dus erg positief gebleken, onder andere op gebied van rechtsbescherming, tegengaan van geweld en discriminatie, en gezondheid.

Sekswerk is werk en decriminaliseren van sekswerk is het meest succesvolle model voor de bescherming van mensenrechten, dat ook door UNAIDS, WHO en mensenrechtenorganisaties zoals Human Rights Watch en Amnesty International wordt ondersteund. Het recht op vrije keuze van arbeid is een mensenrecht en als zodanig vastgelegd in de Nederlandse Grondwet, de Europese Grondwet, en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties.

Helaas zien wij van genoemde lessen uit het buitenland weinig terug in de huidige Wet Regulering Sekswerker (WRS). *Hoe de WRS er nu voor staat, zal deze ongetwijfeld negatief uitwerken en veel sekswerkers juist kwetsbaarder maken voor uitbuiting en geweld.*

Onze hoofdzorgen over de WRS zijn als volgt:

1. De meeste sekswerkers willen niet ingeschreven staan in een apart register.

Sekswerkers staan vaak al ingeschreven onder andere bij de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel en een apart register voor sekswerkers biedt extra risico's voor deze sekswerkers, zonder enige bescherming. Naast informatie die de sekswerker identificeert komt er in het register ook informatie over de geschiktheid van de sekswerker volgens de overheid, alsmede aantekeningen over overtredingen van de wet. Ook voor hen die werken zonder vergunning. Wij verwachten dat een groot aantal sekswerkers zich niet zullen willen laten registreren, omdat ze zich zorgen maken over de privacy en veiligheid van het register. En dat risico is er. Zij zullen waarschijnlijk door blijven werken maar dan in de illegaliteit, wat de kans op mensenhandel en misbruik vergroot.

2. Het voorstel criminaliseert sekswerk.

De WRS eist van sekswerkers dat ze een vergunning aanvragen en dat ze worden opgenomen in een register. Werkt de sekswerker zonder vergunning - om welke reden dan ook - dan loopt hij/zij/hen het risico op een boete van ruim €20.000. Dit is een enorm bedrag en buitenproportioneel. Bij sekswerk gaat het om een handeling tussen twee mensen die daar beiden in toestemmen. Een handeling die geen risico voor de samenleving met zich brengt. Klanten riskeren een gevangenisstraf van 1 jaar en mensen die met sekswerkers samenwerken kunnen 2 jaar gevangenisstraf krijgen. Ook dit verhoogt de risico's voor en stigma tegen sekswerkers zelf. *Wij zijn ervan overtuigd dat deze wet - veel meer dan nu - sekswerkers de illegaliteit in zal duwen. Illegaal werkende sekswerkers lopen een sterk verhoogd risico om slachtoffer te worden van mensenhandel en geweld. Dat is strijdig met het hoofddoel van de WRS.*

3. Het voorstel maakt het moeilijker voor sekswerkers om hulp te zoeken.

Sekswerkers die geen vergunning hebben zullen niet snel naar een hulpverlener zoals een arts of GGD gaan en zullen geen beroep durven doen op de politie uit angst voor repressieve maatregelen. Zelfs onder de huidige wet, waar sekswerk legaal is, is de aangiftebereidheid laag vanwege stigma en slechte ervaringen met bejegening door de politie, alsmede gebrek aan vertrouwen dat er iets met de aangifte gedaan zal worden.

4. Het voorstel maakt het onmogelijk voor mensen onder de 21 jaar om legaal te sekswerken.

Waarom deze arbitraire leeftijdsgrens van 21 jaar? De Nederlandse wet acht iedereen vanaf 18 jaar handelingsbekwaam. Nederlandse burgers kunnen bijvoorbeeld stemmen vanaf 18 jaar en kunnen vanaf 17 jaar zelfs al het leger in. Waarom acht de Nederlandse regering het dan nodig om een uitzondering te maken voor sekswerk?

Wij willen ook dat mensenhandel en geweld tegen sekswerkers aangepakt worden, maar wij zijn van mening dat deze op een andere manier moeten worden aangepakt dan via een vergunningstelsel, boetes en gevangenisstraffen. Laagdrempelige, toegankelijke zorg, het ondersteunen van zelforganisatie van sekswerkers en versterken van de ketensamenwerking tussen zorginstellingen en politie zijn essentieel, waarbij op alle momenten goed moet worden samengewerkt met sekswerkers en klanten.

Wij vragen u om het WRS wetsvoorstel in te trekken en te kijken naar betere alternatieven. Deze betere alternatieven bestaan en daar is volop documentatie, ervaring en bewijs van! Dus laten we daarvoor onze handen ineen slaan. Laten we een dialoog tot stand brengen tussen overheid, sekswerkers, en betrokken organisaties om een beter en meer effectief alternatief te ontwikkelen.

Hoogachtend,

Zohra Moosa, Executive Director Mama Cash

December, 13 2019

Dear Minister Grapperhaus,

Concerns about draft bill sex work regulation(WRS)

On behalf of Mama Cash, we want to take the opportunity and time to respond to the WRS bill. We realize that this bill is the result of a long process that has been worked on with the aim to eliminate human trafficking and violence against sex workers. However, we think that this bill will have an opposite effect and will only aggravate the situation of human trafficking and violence against sex workers.

Mama Cash is an international fund based in Amsterdam that since 1983 has been financing activists worldwide who work purposefully for lasting change. Our vision is a peaceful, just and sustainable world in which every woman, girl, transgender and intersex person has the power and the possibilities to participate fully and equally in society and in the decision that affect their lives.

Mama Cash, among other groups, finances and supports groups who are committed to sex workers' human rights, for example by providing legal advice to sex workers or providing education to police and medical staff. Mama Cash is also co-founder and host of the Red Umbrella Fund, an international fund for and by sex workers established in 2012, which is committed to improving the well-being and rights of sex workers.

By working together with sex workers, we have a great deal of insight into the reality that they experience under various policy models in their countries. We see many countries taking steps back when it comes to the rights of for example LGBT people and sex workers. This includes Ireland, France and Israel, where sex workers' customers are now fined with the result of increased stigma and violence against sex workers and sex workers are regularly evicted from their rental homes.

We also see positive examples of sex worker policies, such as very recently in Australia where sex work was decriminalized in the Northern Territory. In another state of Australia and in New

Zealand, sex work has been decriminalized for years. This means that sex work is recognized as work and is regulated as such under labor law and regulations. This is coupled with structural support for self-organization of sex workers (in trade unions or other forms) and long-term campaigns and programs to combat stigma and discrimination against sex workers. Various research has shown that decriminalization has been successful in making the industry safer and improving the human rights of sex workers within all sectors of the industry. The results of such policies have therefore proven to be very positive, including in the areas of legal protection, combating violence and discrimination, and health.

Sex work is work and decriminalizing sex work is the most successful model for protecting human rights, which is also supported by the UNAIDS, WHO and human rights organizations such as Human Rights Watch and Amnesty International. The right to free choice of work is a human right and is as such laid down in the Dutch Constitution, the European Constitution, and the Universal Declaration of Human Rights of the United Nations.

Unfortunately, we do not see the mentioned lessons from abroad in the current Sex Workers Regulation (WRS). *The current state of affairs of the WRS will undoubtedly have a negative effect and will make many sex workers more vulnerable to exploitation and violence.*

Our main concerns about the WRS are as follows:

1. Most sex workers do not want to be registered in a separate register.

Sex workers are often already registered with the Tax Authorities and the Chamber of Commerce and a separate register for sex workers offers extra risks for these sex workers, without any protection. In addition to information that identifies the sex worker, the register will also contain information about the suitability of the sex worker according to the government, as well as notes about violations of the law. Also for those who work without a permit. We expect that a large number of sex workers will not want to register because they are concerned about the privacy and security of the register. And this risk is real. They will probably continue to work, but then into illegality, which increases the chance of human trafficking and abuse.

2. The proposal criminalises sex work.

The WRS requires sex workers to apply for a permit and to be entered in a register. If the sex worker works without a permit - for whatever reason - he / she / they run(s) the risk of a fine of more than € 20,000. This is a huge amount and disproportionate. Sex work involves an act between two people with consent. An action which poses no risk to society. Clients risk a prison sentence of 1 year and people who work with sex workers can get 2 years in prison. This also increases the risks and stigma against sex workers themselves. We are convinced that this law -

much more than now - will push sex workers into illegality. Illegal working sex workers run a greatly increased risk of becoming a victim of human trafficking and violence. This is contrary to the main objective of the WRS.

3. The proposal makes it harder for sex workers to seek help.

Sex workers who do not have a permit will likely not go to a care provider such as a doctor or GGD and will not dare to seek out the police for fear of repressive measures. Even under the current law, where sex work is legal, willingness to report is low due to stigma and poor experiences with dealing with the police, as well as lack of confidence that something will be done with it.

4. The proposal makes it impossible for people under 21 to legally do sex work.

Why this arbitrary age limit of 21 years? The Dutch law considers everyone legally competent from the age of 18. Dutch citizens are for example allowed to vote from the age of 18 years and can even join the army from the age of 17. Why does the Dutch government think it is necessary to make an exception for sex work?

We too want human trafficking and violence against sex workers to be tackled, but we believe that these should be tackled differently than through a licensing system, fines and imprisonment. Accessible care, supporting self-organization of sex workers and strengthening the chain cooperation between healthcare institutions and the police are essential; where there must be good cooperation with sex workers and customers at all times.

We ask you to withdraw the WRS bill and look for better alternatives. These better alternatives exist and there is plenty of documentation, experience and proof of that! So let's join our efforts. Let us establish a dialogue between government, sex workers and relevant organizations to develop a better and more effective alternative.

Yours sincerely,

Zohra Moosa, Executive Director Mama Cash